

9. The decision of the National Security and Defence Council of Ukraine on proposals to the Budget Declaration for 2020-2022 on articles related to ensuring the national security and defence of Ukraine was introduced by Decree of the President of Ukraine dated April 25, 2019 № 167/2019. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0003525-19>.

Юлія СІРА,
головний бухгалтер
НДІ «Інститут продовольчих ресурсів» НААН України,
Україна

УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ РИЗИКАМИ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Аналіз економічного потенціалу і фінансової стійкості конкретного підприємства молокопродуктового підкомплексу АПК Київської області дозволяє більш ґрунтовно підійти до визначення ризику та його оцінки. Отже доцільно проаналізувати функціонування процесу молокопереробки на конкретних підприємствах області. З метою систематизації прояву ризиків у виробничій діяльності молокопереробних підприємств розглянемо процес виробництва і реалізації молочної продукції.

Розглядаючи цей процес, ми встановили, що в ході його виникають фінансово-товарні потоки між товаровиробниками сировини та переробним підприємством, а також молокопереробною структурою і організаціями реалізації готової продукції. Процес виробництва готової продукції об'єднує два види діяльності – зберігання і переробка продукції. В результаті проведеного аналізу ми визначили наступні фактори ризику:

1) втрати при зберіганні – перебої із електропостачанням; непристосованість приміщень для зберігання; поломка обладнання; неякісна первинна обробка; недотримання умов правильного зберігання;

2) втрати при переробці – порушення технології виробництва готової продукції; збільшення проценту браку; поломка обладнання; перебої в

енергопостачанні; порушення контрактних зобов'язань зі сторони контрагентів (відсутність упаковки і т.д.); псування сировини та допоміжних матеріалів;

3) втрати при зберіганні готової продукції – недотримання умов зберігання; порушення правил пакування продукції.

Водночас на етапі реалізації готової молочної продукції також можна виділити наступні фактори ризику: порушення умов контракту (поставки за термінами, якості продукції і сировини); порушення умов контракту з вини контрагента; немотивована відмова оптових покупців взяти або оплатити готову продукцію; банкрутство або самоліквідація підприємств-контрагентів; помилковий вибір сегмента ринку збуту; необґрунтована оцінка конкурентоспроможного рівня цін на продукцію у сегменті ринку; помилки у рекламній діяльності; втрата репутації товаровиробника внаслідок помилок у рекламі, дій конкурентів; закінчення допустимого терміну реалізації; відсутність попиту на окремі види продукції.

Окрім цього, можна виділити окремі фактори ризику, які притаманні усім етапам виробництва, зберігання і реалізації молочної продукції: крадіжки сировини і готової продукції; втрати при транспортуванні, навантажуванні та розвантажуванні сировини і готової продукції; непередбачувані обставини.

Виділені ризикоутворювальні фактори окремих виробничих вертикалей молокопереробного підприємства можуть бути відправною точкою для подальших досліджень в галузі проведення класифікацій ризику виробничої діяльності. У подальшому, використовуючи одержані дані щодо ризикоутворювальних факторів виробничого процесу молоко продукції, можна визначити наслідки або задати цільову функцію, відхилення якої від запланованого або очікуваного рівня можуть слугувати мірою ризику [1].

Досвід переконує, що реальний вибір управлінських рішень на молокопереробних підприємствах досить рідко здійснюється за критерієм абсолютної переваги. Здебільшого необхідно використовувати прийоми, в яких очікуваний результат і ризик його досягнення рівні між собою. Саме така ситуація становить найбільший науковий і практичний інтерес [2].

Практика свідчить, що на молокопереробних підприємствах досліджуваної області не здійснюється робота по виявленню причин і передумов виникнення подібних ситуацій. Відсутні штатні фахівці з управління ризиками, не передбачені методичні матеріали, пов'язані із розробкою практичних механізмів зниження та нейтралізації негативних наслідків ризику. У зв'язку з цим, пропонуємо досліджуваним підприємствам регіону сконцентрувати увагу на здійсненні заходів, які дозволяють оцінити об'єкти ризику та дослідити їх поведінку за різних варіантів зміни умов господарської діяльності. Робота з ідентифікації ризиків є не єдиним етапом процесу управління конкурентоспроможністю молокопереробних підприємств, тому буде доцільно оцінити ризики, використовуючи існуючі методичні підходи, можливості яких ми досліджуватимемо у наступному розділі роботи.

Список використаних джерел

1. Руда Т. П. Організаційно-економічні засади управління підприємницькими ризиками молокопереробних підприємств. *Економіка та управління АПК: зб. наук. праць*. Біла Церква, 2011. № 5 (85). С. 142–145.
2. Кузьмін Є. С. Ефективність інвестицій підприємств молочної промисловості : Моног. К. : ННЦ «ІАЕ», 2015. 254 с.

Оксана СЛИВІНСЬКА,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і аудиту

Михайло СЕМЕНЮК,

студент групи Мн-21Б

Відокремлений підрозділ Національного університету
біоресурсів і природокористування України
«Бережанський агротехнічний інститут»,
Україна

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОЛЕКТИВУ

Психологія трудового колективу характеризується тим, що діяльність, заради якої він створений і якою на практиці займається, має, безсумнівно,